

„AZ ELTŰNT IDŐ NYOMÁBAN...”

(A Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat
2014. évben lezáródó kutatása)

Szakmai felelős: **Martók Alíz** *szociológus, ifjúságsegítő*

Kutatási program vezető: **Koromné Seri Anikó** *közéletfejlesztési ifjúsági referens*

Támogató: **NCSSZI-Fiatalok Lendületben Programiroda** „Légy hatással!” - hosszú távú
fejlesztési folyamathoz kapcsolódó projekt

TARTALOMJEGYZÉK:

A kutatás indíttatása	3
A vizsgálat előzményei	3
Szentes rövid bemutatása	4
A kutatás módszertana	5
A minta bemutatása	5
Az időmérleg vizsgálat eredményei	6
Szabadidő	6
Eredmények	7
Összehasonlítás	10
A fiatalok munkaerőpiaci kilátásai	11
Betagozódás a munka világába	12
A munkaerőpiac rejtett elvárásai	12
A munkaerőpiaci kihívásoknak való megfelelés vizsgálata	13
Összegzés	20

Mellékletek:

- 1.) Munkalap1 – üres „Időmérleg” táblázat
- 2.) Időmérleg jelmagyarázat
- 3.) Az eltűnt idő nyomában – üres Kérdőív
- 4.) Az eltűnt idő nyomában – kitöltött Kérdőív

A kutatás indíttatása

A tanulmány a szentesi diákok (általános iskolák felső tagozatosai, illetve középiskolások) időfelhasználását, napi rutinját, iskolai elfoglaltságait és ezzel kapcsolatban munkaerőpiaci kilátásait vizsgálja.

A kutatás megszületésében több ok is szerepet játszott. Egyrészt városunkban a diákok iskolai leterheltsége évről évre nagyobb mértéket ölt. A tendencia oka egyértelmű: növekvő tananyag, így növekvő óraszám, növekvő verseny a felsőoktatásba jutásért, így több idő a tanulásra, különórákra. Mindez oda vezetett, hogy az iskolai kötelezettségük teljesen kimeríti őket a hét végére. Ezt tapasztaljuk a Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat (SZIDÖK) pénteki találkozóin is. A fiatalok fáradtak, kimerültek, nagyon nehezen, sőt, alig lehet velük „értelmesen” beszélgetni, csoportfoglalkozásokat tartani, legszívesebben aludnának.

Több pedagógus is jelezte a SZIDÖK munkáját mentoráló VE-GA Gyermekek és Ifjúsági Szövetség felé, hogy a gyerekek olyan fáradtak a későbbi órákra (6. órától kezdve), hogy alig lehet velük az anyagot átvenni. Így egyértelművé vált, hogy a Szentesen már két ízben elvégzett időmérleg vizsgálatot célszerű megismételni, hogy pontosabb képet kapjunk a diákok iskolai elfoglaltságairól és szabadidős tevékenységeikről.

A kutatás megszületését indukálta az is, hogy Szentesen 2014 decemberéig érvényes a Szentes Város Önkormányzatának Ifjúsági Konceptiója és Ifjúsági Cselekvési Terve. A SZIDÖK fiataljai felvetették, hogy jó lenne minél hamarabb elkezdni az előkészületeket az új koncepció kidolgozására. Vizsgálatunk során a diákok ez irányú törekvését is figyelembe vettük, így a későbbiek során az új Ifjúsági Konceptió és Cselekvési Terv összeállítására is próbálunk alternatívákat javasolni a vizsgálat eredményeire alapul véve.

Az időmérleg vizsgálatot kiegészítettük egy, a munkaerőpiaci helyzethez kapcsolódó kérdéssorral. Kíváncsiak voltunk arra, hogy a sok elméleti tudás mellett megkapják-e a diákok, illetve ők úgy érzik-e, hogy megkapják-e, a munkaerőpiac rejtett elvárásait (pl. nyelvismeret, szakmai ismeretek, önállóságra nevelés)?

A tanulmány így két főbb részből tevődik össze. Először a diákok napi időbeosztását vizsgáljuk meg, összehasonlítva két korábbi, Szentes városában történő felméréssel és igyekszünk országos szinten is párhuzamokat vonni.

A tanulmány második részében az iskolák munkaerőpiacra való felkészítését elemezzük a fiatalok megítélése szerint, valamint azokat a dimenziókat, amelyeket rejtetten vár el a munkaerőpiac az arra belépőktől.

A vizsgálat előzményei

Szentes Város Önkormányzata 2009-ben elkészítette a saját ifjúsági koncepcióját, amelynek érvényességi ideje 2014 decembere. Ez idő alatt két kétéves cselekvési tervet is készített. A most érvényes terv szintén 2014 decemberében jár le. Az új koncepció előkészületeiben a SZIDÖK fiataljai is részt kívánnak venni, így az időmérleg vizsgálat, illetve egy, a munkaerőpiaci elvárásokat felmérő kérdéssor jó kiindulási alapot jelent az előkészületi munkákban.

Kérdésként merülhet fel, hogy miért időmérleg vizsgálatot dolgozunk. Ennek oka, hogy Szentesen már hagyománya van ennek a kutatási módszernek. Ez az a mérési forma, amely a legpontosabb képet adja a fiatalok szabadidő felhasználásáról, napi teendőiről, így e mentén tudjuk a legjobban meghatározni az érdekeiket is. Az utolsó felmérés 2004-ben volt.

Az azóta bekövetkezett társadalmi változások és a helyi igény is szükségesé teszi az újabb kutatás megvalósítását.

Szentes rövid bemutatása

Szükségét érzem a felmérés szempontjából releváns információk bemutatását, hogy a kapott eredményeket a helyi sajátosságoknak megfelelően tudjuk értelmezni.

A kutatást Magyarország Dél-alföldi régiójában, Csongrád megye harmadik legnagyobb városában, Szentesen végeztük.

Lakossága a legutóbbi adatok alapján 29 117 fő.

Szentes városában 5 általános iskola működik. Az oktatási intézményekben tanulók összlétszáma 2 067 fő.

A középiskolák száma városunkban szintén 5. A középfokú oktatási intézményekben tanuló diákok száma 2 437 fő

A munkanélküliek száma a településen 1 688 fő. (Szentes Helyi Esélyegyenlőség Programja, 2012)

2008-as adatok alapján a szentesi 0-30 évesek korosztályi megoszlása a következő: 0-3 évesek 8%, 4-14 évesek 31%, 15-18 évesek 15%, 19-30 évesek 46 %. (Ifjúsági Kon koncepció)

Szentesen öt középiskola van. A Horváth Mihály Gimnázium kifejezetten humán karakterű. A diákok nagy többsége néhány éven belül továbbtanul és humán értelmiségi lesz. Ebben az iskolában a tanulók jelentős hányada nem szentesi illetve nem Szentes kistérségi fiatal.

A Boros Sámuel Szakközépiskola és Szakiskola elsősorban közgazdasági adminisztrátori, pénzügyi és vállalkozói szakképzést folytat. A tanulóinak jelentős része néhány éven belül továbbtanul és humán értelmiségi lesz illetve gazdasági menedzser.

A Pollák Antal Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola - mint a Zsoldos Ferenc középiskola tagintézménye - magasabb szintű erősáramú, automatizálási is informatikai szakképzést folytat. A tanulóinak mintegy fele néhány éven belül továbbtanul, elsősorban informatikai illetve gépészeti területeken.

A Zsoldos Ferenc Középiskola és Szakiskola kiemelkedően a legmagasabb létszámú szakmunkásképző iskola, amely azonban nem folytat mezőgazdasági illetve mezőgazdasági feldolgozó ipari képzést.

A VM ASzK - Bartha János Kertészeti Szakképző Iskola kis létszámú, szakképző intézmény.

Össességében elmondható a következő.

Évente annyi szentesi fiatal felnőtt lesz humán értelmiségi, amire csak részben van igénye a városi munkaerő piacnak. Hasonló túlképzés mutatkozik főleg informatikai, adminisztrátori téren és bizonyos szakmák vonatkozásában.

Valószínűsíthető az, hogy ez szerepet játszik a város lélekszámának 30 év alatt bekövetkező több, mint négyezer fős csökkenésében. Miközben azonban a város munkaerő piacának és a képzésnek a jellege alapvetően nem változott, az elvándorlás nőtt és fontos feltárni ennek az okait. A kutatásunk eredményei hozzájárulhatnak ehhez.

A kutatás módszertana

Kutatásunkat az oktatási intézmények együttműködésére alapozva kérdőíves módszerrel képzeltük el. Ez nem mindig járt sikerrel, mivel az új iskola-reformhoz való alkalmazkodás sok energiát és időt emészt fel. Így a kérdőíves felmérés jelentős hányadát a SZIDŐK olyan programjain vettük fel, amelyek diák szempontból teljes mértékben vegyesek voltak. (PI Autómentes Nap, helyi kiállítás...)

A kutatásunk nem tekinthető reprezentatívnak, a belőle kapott eredményeket nem általánosíthatjuk, viszont helyzetképet ad a szentesi fiatalok jelenlegi életéről. Az eredmények elemzésekor azt is figyelembe kell vennünk, hogy a kérdőívek kitöltése önkéntes alapon történt és jelentősnek tekinthető a SZIDŐK vonzáskörébe tartozó fiatalok aktívabb válaszadási magatartása. Ennek eredménye a jobb tanulmányi átlagú, a jövőjükkel tudatosabban foglalkozó fiatalok magasabb kitöltési arányszáma.

A kutatás elsősorban két kérdéskört vizsgált meg. Az egyik a fiatalok időfelhasználása, amiből az iskolai, tanulmányi elfoglaltságukról és a szabadidő eltöltésükről tudunk meg többet. A másik témakör az iskolai tanulás és a munkaerőpiaci kilátások közötti kapcsolat vizsgálata.

A minta bemutatása

A kutatás során 292 diákot kérdeztünk meg kérdőív segítségével. Ez kevesebb, mint amennyit előzetes becsléseink szerint terveztünk. Ennek oka, hogy az iskola-reform kihívásainak való megfelelés miatt az oktatási intézmények nem tudták a felméréseket megszervezni. Így a kérdőívek többsége a SZIDŐK különböző rendezvényein került lekérdezésre.

A kutatásban részt vevők nemi megoszlása:

A kérdezett nem	Százalék (%)
Férfi	39
Nő	61
Összesen	100

Láthatjuk, hogy több a lány, mint a fiú a kérdőíveket kitöltők körében. Ennek oka lehet, hogy a vizsgálat nem elsősorban iskolákban valósult meg, hanem egyéb, diákokat megmozgató rendezvényeken, ahol a kérdőív kitöltése önkéntes volt. A lányok inkább vesznek részt ilyen típusú rendezvényeken és inkább hajlandóak a kérdőív kitöltésére, mint a fiúk.

Az életkori megoszlást az évfolyamok alapján nézzük meg!

Évfolyam	Százalék (%)
7	10
8	8
9	26
10	33
11	9
12	6

13	4
14	4
Összesen	100

Látható, hogy a 9. és 10. évfolyamos diákok töltötték ki döntően a kérdőíveket. Ennek oka lehet, hogy az aktív SZIDŐK tagok szintén 9. és 10. évfolyamba járnak, így az általuk mozgósított fiatalok is e korosztályból kerülhettek ki.

Most nézzük meg, hogy milyen a kérdezettek lakóhely szerinti megoszlása!

Lakhely	Százalék (%)
Szentes	61
Egyéb város	19
Falu	20
Összesen	100

A táblázatból kiderül, hogy a legtöbb megkérdezett helyi. Az egyéb város kategóriájába tartozók mind bejárósok (pl. Csongrád, Hódmezővásárhely), mind pedig kollégisták (pl. Kecskemét, Szeged). A faluba tartozók csoportja elsősorban bejárós, de közöttük is akad néhány kollégista.

Az időmérleg vizsgálat eredményei

Szabadidő

Mit is érthetünk pontosan a szabadidő fogalma alatt? Mi elsősorban azt az időszávot, ami az iskolában töltött idő, az egyéb iskolával összefüggő tevékenységek (pl. közlekedés, különórák), az otthoni tanulás, a fiziológiai szükségletek kielégítése és egyéb kötelezettségek (pl. házimunka) után fennmarad. Azt az időt, amiről a diák önmaga döntheti el, hogy mihez kezd vele.

A fiatalok szabadidő felhasználását sok tényező befolyásolhatja. Az otthon látott minta, az életmódjuk, az értékrendjük, a fogyasztói társadalomba való beilleszkedésük mértéke, a ténylegesen szabadidős tevékenységre felhasználható idő mennyisége, stb. Éppen ezért azt gondolhatnánk, hogy a szabadidős tevékenységek nagyon széles skálán mozognak. Mégis, a fiatalok szabadidő felhasználása nagyon egyező mintázatot mutat. „A magyar ifjúság 2012” országos kutatás alapján a 15-29 éves fiatalok 56%-a szabadidejében internetezik, 49%-a néz tv-t (ez a két adat megegyezik a hétköznapi és hétvégi tekintetében is). A hétvégre jellemzőbb, hogy a barátaikkal vannak (51%) valamint, hogy túráznak, kirándulnak (10 %). Nincs szignifikáns különbség a hétvégi és a hétköznapi tevékenységeknél a zenehallgatás, olvasás, sportolás esetében. Az adatokból egyértelműen kiderül, hogy a fiatalok szabadidejét uralják az infokommunikációs eszközök.

Az új média megjelenésével a kapcsolatok személyes ápolása háttérbe szorul. A fiatalok 24 %-nak nincs olyan baráti köre, akikkel gyakran lenne együtt szabadidejében. A közös találkozásokra a fiatalok törzshelyein kerül sor (elsősorban kocsmákban), ahol mélyebb, tartalmas beszélgetésekre nagyon ritkán adatik alkalom. (10 kérdés az ifjúságról Magyar Ifjúság 2012)

A következő részben nézzük meg, a kutatásban részt vett szentesi fiataloknak milyen a szabadidő felhasználása.

Eredmények

Az időmérleg vizsgálat azt mutatja meg, hogy a diákok hogyan használják fel az idejüket, az egyes tevékenységek milyen sorrendben követik egymást, milyen tevékenységre hagynak több, illetve kevesebb időt.

A vizsgálat során szempontunk volt az, hogy a két korábbi időmérleg kutatás eredményeivel összevethetőek legyenek a mostani értékek. Így a felmérés során feltüntetett elfoglaltságokat a következő nagyobb tevékenység blokkokba soroltuk.

1. Tanulási idő:

- a)-iskolai
- b)-házi
- c)-az iskolához közvetlenül kapcsolódó különórák
- d)-egyéb képzési, önképzési elfoglaltságok (szakkörök, zenetanulás, stb.)

2. Munkaidő:

- a)-termelőmunka
- b)-nagyobb részben házimunka
- c)-pénzért végzett munka (ez csak a 2013-as felmérésben szerepel)

3. Pihenő idő:

- a)-aktív pihenés:
  - részben a kerti és házimunka
  - részben a TV-zés, rádiózás, magnózás
  - sportolás, kirándulás
  - a nem szórakozás jellegű családi és társas élet
  - állatgondozás
  - pihentető zenélés, éneklés
  - kötetlen szellemi tevékenység (számítógépezés, rejtvényfejtés, stb.)
  - étkezések (mint társas tevékenységek) ideje
  - a testi és lelki higiéniára fordított idők
- b)-passzív pihenés
  - lustálkodás, szieszta
  - általában a TV-zés, rádiózás, magnózás

4. Szórakozás:

- részben az audiovizuális eszközök használata
- színház, mozi
- diszkó, baráti buli
- közös rendezvények illetve művelődési rendezvények (előadói és hallgatói minőségben)
- családi és társas szórakozás

5. Intim élet

6. Olvasás (kötetlen)

7. Alvás

Az alapul vett két kutatás az egyes tevékenységekre fordított átlagos heti időtartamot vizsgálta, így kutatásunk is ezt vette alapul.

Nézzük először, hogy milyen eredményeket kaptunk a mostani kutatás alapján!

A fenti tábla a tanulásra fordított heti átlagórát mutatja be fiú és lány bontásban. Látható, hogy maga az iskolában töltött idő is felér egy főfoglalkozású munkaviszonnal. Erre jön még rá az órákra való készülés, különórák – mert ennyi iskolában töltött idő után még szükség van különórákra – és a zeneórák. Így egy átlagos tizenéves hetente mintegy 48 órát tölt tanulással.

Tanulásra fordított idő	Fiú	Lány	Összesítés (óra)
Iskola	35,1	36	35,6
Otthoni tanulás	9	13	11
Különórák	1,3	1,1	1,2
Zeneórák	0,3	0,7	0,5
Összesen	45,7	50,8	48,3

A következő táblázat azt vizsgálja, hogy átlagosan mennyi időt töltenek a diákok munkával. Az eredmény várható volt, hiszen az iskola nagyon sok időt követel a diákoktól, így kevés idejük van mind az otthoni, mind pedig a pénzért végzett munkára. Átlagosan egy héten 2,8 órát töltenek munkavégzéssel. Érdeemes megjegyeznünk, hogy az otthoni munkavégzés gyakran együtt jelenik meg a zenehallgatással, filmezéssel. Sajnos azonban, egyre kevesebb a közös családi program. Pedig az ilyen együttlétek nem csak közelebb hozhatják egymáshoz a családtagokat, hanem olyan készségekkel gazdagodhatnak, amelyeket az iskola nem tud megtanítani.

Munkaidő	Fiú	Lány	Összesítés (óra)
Otthoni munka	2,1	3	2,5
Pénzért végzett munka	0,8	0	0,3
Összesen	2,9	3	2,8

A következő táblázat az aktív pihenésre fordított időt vizsgálja.

Aktív pihenés	Fiú	Lány	Összesítés (óra)
Sportolás	4,5	2,7	3,6
Valamilyen hobbitevékenység	2,2	2	2,1
Önkéntes tevékenység, közösségi szolgálat, civil élet	0,2	0,4	0,3
Számítógépezés	3	2	2,5
Összesen	9,9	7,1	8,5

Ebben a vizsgálatban az aktív pihenéshez vettük a sportolást, valamilyen hobbitevékenységet, az önkéntes tevékenység, közösségi szolgálat, civil életre fordított időt, valamint a számítógépezésre, mobilozásra, netezésre adott idők 1/3-át. A sportolás tekintetében magas eredmények születtek elsősorban a fiúk adatai alapján. Ez az eredmény azzal magyarázható, hogy több megkérdezett is versenyszerűen sportol, ami esetükben akár heti 20 órát is jelent.

Nagyon alacsony azonban az önkéntes tevékenységre, közösségi szolgálatra, civil életre fordított idő.

A számítógépezésre, mobilozásra, netezésre fordított idő 1/3-át azért vettük az aktív pihenési időhöz, hiszen ma már sokszor számítógép előtt kell feladatokat, kutatómunkát végezniük a fiataloknak, valamint az internet lehetőséget nyújt hírek, cikkek, újságok online olvasására is.

Passzív pihenés	Fiú	Lány	Összesítés (óra)
Zenehallgatás, filmezés	5,3	4,2	4,8
Számítógépezés, mobilozás, netezés	7	4	5,5
TV-zés	4,3	4	4,1
Édes semmittevés	3,7	3,5	3,6
Összesen	20,3	15,7	18

Az iskolában töltött idő – és természetesen az alvás – után a passzív pihenésre fordítanak a fiatalok a legtöbb időt. Ennek oka lehet, hogy az egész napi iskolai terhelés miatt szükségük van a teljes kikapcsolódásra, amihez a mai információs eszközök részben lehetőséget nyújtanak.

Látható, hogy a fiúk hetente átlagosan 7 órát, a lányok 4 órát töltenek a számítógép előtt. Ezt az időszakot a későbbiekben szükséges még tovább bontani aszerint, hogy mennyi ebből a virtuális kapcsolattartásra, játékra, a neten való szörfözésre stb. fordított idő.

Ha a TV-zést is figyelembe vesszük, akkor a fiúk több, mint heti 11 órát, a lányok pedig 8 órát ülnek hetente egy monitort nézve.

Szórakozás	Fiú	Lány	Összesített (óra)
Színház, mozi	0,1	0,3	0,2
Diszkó, baráti buli	2,7	1,6	2,1
Összesen	3	1,7	2,3

Nagyon kevés időt fordítanak a fiatalok szórakozásra. Színházra, mozira alig. De még a bulizásra fordított idő is nagyon alacsonynak tekinthető. Úgy látszik, inkább a számítógép előtt ülnek, mint hogy „kitombolják” magukat egy-egy buliban.

A következő táblázat a társas kapcsolatokra fordított időt mutatja be. Ide vettük a családdal és a barátokkal töltött időt. Látható, hogy a lányoknál mind a két érték magasabb, mint a fiúknál. Ez a lányok magasabb társas kapcsolatokra való igényével magyarázható. Érdekes összevetni, hogy míg egy héten átlagosan 47%-ban az iskolával foglalkoznak a diákok, addig a családjukkal csupán 9%-ban, barátaikkal mindösszesen 5,6%-ban.

Társas kapcsolatok	Fiú	Lány	Összesítés (óra)
Családdal töltött idő	8,6	10,1	9,4
Barátokkal töltött idő	4,6	6,4	5,6
Összesen	13,2	16,5	15

A kérdőívben mértük még a kötetlen olvasásra fordított időt, amelynek eredménye, hogy a fiúk hetente átlagosan 2,8 órát, a lányok pedig 2,9 órát olvasnak (összesen 2,8).

Az utazásra fordított idő hetente átlag 1,5 óra.

Mértük az alvásra fordított időt is. A fiúknál és a lányoknál szinte teljesen megegyező eredményt kaptunk, átlagosan heti 68,7 órát alszanak hetente a vizsgálatban szereplő fiatalok. Ha alaposabban megvizsgáljuk az alvásra fordított időt, azt kell tapasztalnunk, hogy a hétfégi idejük jelentős részét teszi ki az alvás.

Nézzük most meg egy táblázat segítségével, hogy alakul a szombat és vasárnap délelőttjük az alvási időre koncentrálva.

Idő	Százalék (%)
Szombat reggel 8-9 óra	68
Szombat délelőtt 9-10 óra	54
Szombat délelőtt 10-11 óra	20
Szombat délelőtt 11-12 óra	12
Vasárnap reggel 8-9 óra	68
Vasárnap délelőtt 9-10 óra	58
Vasárnap délelőtt 10-11 óra	17
Vasárnap délelőtt 11-12 óra	7

Láthatjuk, hogy a szombati napon a megkérdezettek 12%-a szinte az ágyból egyenesen az ebédlő asztalhoz ül. Ha figyelembe vesszük a 11 óráig alvókat is, akkor ez a szám már a vizsgálatban szereplők egyharmadát jelenti. A vasárnapot tekintve ez az arány a megkérdezettek egynegyede. Az egész hétvégi alvás átlaga a megkérdezett fiataloknak 23 óra, vagyis a két nappól az egyiket szinte végigalusszák.

Összehasonlítás

Az időmérleg vizsgálatunkat igyekeztünk úgy összeállítani, hogy az előző két mérési eredménnyel összehasonlítható legyen. Ezt az összevetést a tanulási idő, a munkaidő, az aktív és passzív pihenés, az olvasás és alvás esetében tehetjük meg. Kimarad az összehasonlításból az intim élet és a szórakozás, mivel a megváltozott életkörülmények, a fogyasztói attitűd terjedése miatt már nem ugyanazok a kategóriák szerepelnek az egyes válaszok alatt.

Most nézzük meg az összehasonlított eredményeket egy diagram segítségével!

Az összehasonlító diagramból jól látszik, hogy az 1998-as és a 2004-es adatokhoz képest ismét növekszik a tanulásra fordított idő, a kötetlen olvasás mértéke pedig megegyezik a 2004-es adatokkal. Csökkent a munkaidő, és az aktív pihenésre fordított idő, viszont nőtt a passzív pihenésre és az alvásra fordított idő.

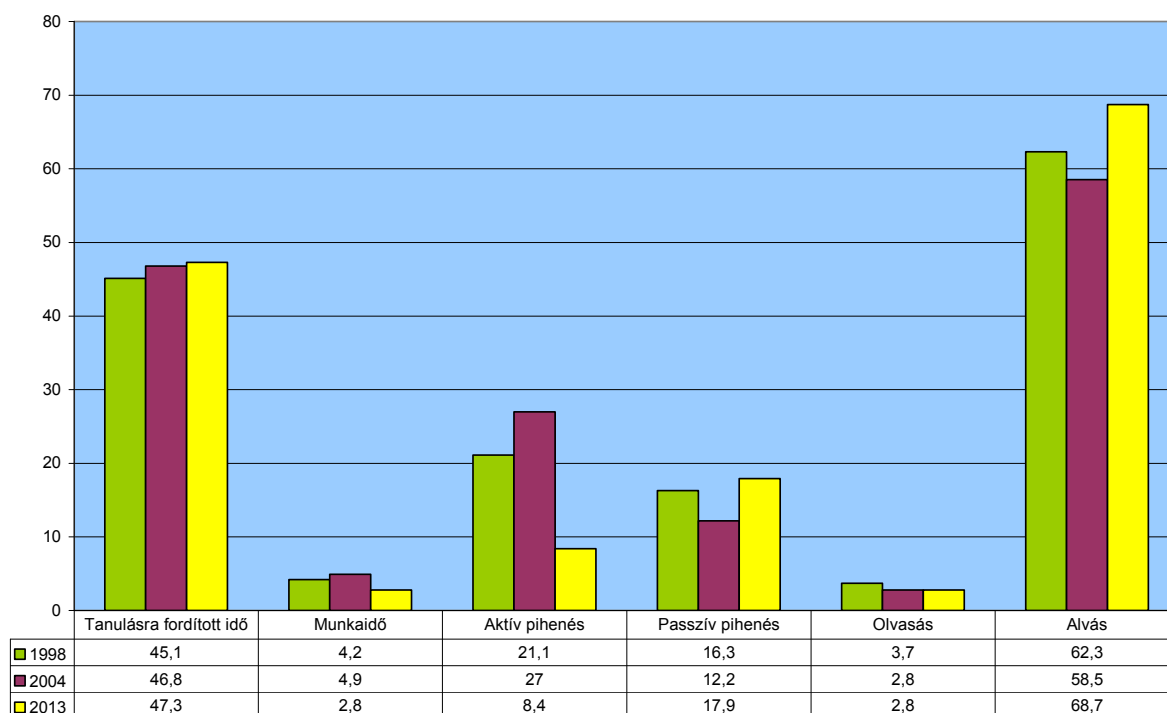
A passzív pihenésre és az alvásra fordított idő növekedésének oka egyrészt az agyi, pszichés, lelki terhelés megnövekedése. Ezt a többletterhelést az audívizációs eszközök által nyújtott információzuhatag, valamint az iskolában töltött idő növekedése okozza, amit az alvással és passzív időtöltéssel igyekeznek a fiatalok ellensúlyozni.

A tanulásra fordított idő további növekedése az új iskola-reformmal magyarázható. A mindennapos testnevelésórák, a tanárok kötelező óraszámának növekedése, a rengeteg információ, amit el kell sajátítaniuk az iskolásoknak, mind az iskolában töltött idő, mind az arra való felkészülés növekedését eredményezte. Itt érdemes megjegyeznünk, hogy az otthoni önálló tanulás mértéke az 1998-as felméréshez képest valójában csökkent. Az otthoni tanulás egy részét ugyanis átvette az iskola, hiszen a házi feladatok ellenőrzésével, elkészítésével nagyjából az iskolai plusz óraszámokat töltik ki.

Az olvasásra fordított idő megegyezik a 2004-es felmérés adataihoz képest, ami változatlanul alacsonynak tekinthető.

A passzív pihenés növekedésének és az aktív pihenés csökkenésének oka az iskolai leterheltség és az infokommunikációs eszközök térhódítása. Annyi inger éri a mai fiatalokat, olyan szellemi aktivitást követelnek tőlük heti közel 50 órában, hogy szabadidejükben már csak kis mértékben tudnak aktívak lenni. Inkább a különösebb szellemi megerőltetés nélküli tevékenységeket részesítik előnyben (facebook-ozás, számítógépes játékok, filmezés,

zenehallgatás. Azt azonban emeljük ki, hogy a számítógép térhódítása figyelhető meg a TV-nézéssel szemben, mint ahogy a 10 kérdés az ifjúságról „Magyar Ifjúság 2012” kutatásban is olvasható volt)

Az alvási idő jelentős növekedése is túlzott leterheltséggel magyarázható.

Most pedig egy kicsit a munkaidőről.

Az előző mérési eredményekhez képest szinte a felére csökkent vissza a munkára fordított idő, annak ellenére is, hogy a mostani felmérésben már a diákmunkára is rákérdeztünk. Mivel ilyen kevés időt tudnak a fiatalok az otthoni, családi, termelői munkában részt venni, így jelentősen csökkent az otthoni környezetben elsajátítható – az iskola elméleti tudását kiegészítő – tudás, amely a fiatalok autonómia igényét és készségeit is fejlesztették. Ezek híján pedig kevésbé tudnak alkalmazkodni a nem végzettségüknek megfelelő munkaerőpiac igényeihez, ami a Szentesen maradni kívánó fiatalok esetében jelentős probléma.

Összegzésül megállapíthatjuk, hogy a mai fiatalok egyre több időt töltenek iskolában, íróasztal előtt, számítógép előtt és alvással, viszont egyre kevesebbet mozgással, a természetben, munkával és a családjukkal.

A fiatalok munkaerőpiaci kilátásai

Magyarországon a fiatalok munkaerőpiaci nehézségei az 1990-es évektől, mint társadalmi probléma jelentkeznek.

A rendszerváltás követő időszakban csökkent a munkahelyek száma. Ez egybeesett azzal a periódussal, amikor fiatalok tömege (a Ratkó korszakban születettek gyermekei) lépett be a munka világába. Ez a helyzet az évtized második felére stabilizálódott, sőt javult.

Ennek elsődleges oka az oktatási expanzió, amely beszívta a fiatalok jelentős részét, így kitolta a munkaerőpiacba való bekapcsolódás idejét.

Az oktatási expanzió okaként jelentős átalakulás figyelhető meg a korosztályok iskolai végzettsége tekintetében, mivel egyre többen szereznek érettségit, felsőfokú végzettséget. Ezzel összefüggésben egyre kevesebben választják a „csupán” szakmunkás végzettséget. Akik mégis ebben a képzési formában tanulnak, elsősorban a rossz tanulmányi eredményeik miatt teszik ezt. Így a szakoktatás minősége és a szakemberek tudása is a lehetségesnél alacsonyabb színvonalat jelent.

(http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/ifjusag_munkaero_piac.pdf,
<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/fiatalok/fiatalok06.pdf>)

Betagozódás a munka világába

Az iskolai végzettség és a munkanélküliség között erős korreláció található. Minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik egy fiatal, annál nagyobb eséllyel talál munkát. Ez azonban alapvetően a nagyobb városokra és agglomerációira igaz. Azonban ma már a felsőfokú végzettséggel rendelkezők sem érezhetik biztonságban magukat. Az ő munka nélkül töltött idejük is növekszik. Különösen így van ez a humánértelmiségiekre vonatkozóan.

Növeli a munkahely találásának esélyét – az iskolai végzettség mellett – a szakmai tapasztalat, a nyelvismeret és a számítógépes ismeretek. Ezzel kapcsolatban jegyezzük meg, hogy Magyarországon a nappali felsőfokú tanulmányokat végzők esetében nem jellemző a foglalkoztatás. Mivel az elhelyezkedés szempontjából fontos a szakmai tapasztalat, így mindenképpen tudatosítani kell a fiatalokban a tanulás melletti munkavégzés fontosságát, legyen az jövedelemért végzett, vagy ellenszolgáltatás nélkül végzett önkéntes tevékenység. (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/fiatalok/fiatalok06.pdf>)

A munkahely taláása elsősorban interperszonális kapcsolatok alapján működik. 2006-ban a fiatalok 39,4%-a gyenge kötéseknek és 15,1%-a erős kötéseknek köszönhetően talált munkát. A munkát kereső fiatalok 16%-a személyes felkereséssel, 15,1%-a pedig hirdetés által jutott munkához. (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/fiatalok/fiatalok06.pdf>)

Ezek az adatok nem sokat változtak 2010-ben sem. Személyes kapcsolatokon keresztül talált munkát a fiatalok 55%-a, hirdetés által 20,2%-a, egyéb módon 17,7%-a. Érdeemes azonban megjegyeznünk, hogy nőtt a munkaügyi központok szerepe a két felmérés közötti 4 év alatt. (http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/ifjusag_munkaero_piac.pdf)

Nagyon kevés fiatal választja a vállalkozóvá válást a tanulmányai befejezése után. Igaz, ez az össznépszerűséget nézve sem jellemző munkavállalási forma. Magyarországon 2006-ban a 15-64-éves korosztályban az önfoglalkoztatottak aránya 12,5% volt. A 15-29 éves korosztályba tartozóknál ez az arány 6,3%. 2010-es adatok szerint a 15-64 éves korosztályban 12,1%, a 15-29 éves korosztályban pedig 5%. Ennek oka lehet, hogy a fiatalok jobban preferálják az alkalmazotti státuszt, mint a vezetői beosztást.

(<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/fiatalok/fiatalok06.pdf>,
http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/ifjusag_munkaero_piac.pdf)

A munkaerőpiac rejtett elvárásai

A munkaerőpiac az iskolai végzettségen kívül preferálja a fiatalok egyes kompetenciáit. HR szakemberek megkérdezésével arra derült fény, hogy a cégek előnyben részesítik azokat a

fiatalokat, akik rendelkeznek munkahelyi tapasztalatokkal, önállóak, jó kommunikációs készségűek és nyelvismeret birtokában is vannak, valamint jó csapatjátékosok.

Egy, a Cegos által készített felmérés, mely a 20-30 éves korosztály munkához való viszonyát vizsgálta, kimutatta, hogy a fiatal munkakeresők gyakran nem tudnak öltözködni, viselkedni, és a hozzáállásukkal is probléma van. Elismerik a HR munkatársak, hogy innovatívak, jó a kommunikációs készségük, jó az alkalmazkodó képességük, de gyakran nem önállóak, nem lojálisak. Mivel ezeket a készségeket az iskola csak kis mértékben tudja fejleszteni, ezért nagyon fontos, hogy a fiatalok szakmai tapasztalattal lépjenek ki a munka világába.

<http://munkajog.hu/rovatok/napi-hr/hianyzik-a-lojalitas-a-fiatalokbol>,
http://www.profession.hu/cikk_karierpites/20100409/milyen-a-jo-palyakezdo/354)

A munkaerőpiaci kihívásoknak való megfelelés vizsgálata

Kezdetben a diákok egyrészt túl fiatalnak tartottuk ezekhez a kérdésekhez. Komoly meglepetés volt a számunkra az, hogy a válaszadó általános iskolások is milyen komolyan képesek erről gondolkodni.

Most nézzük meg, milyen eredményeket kaptunk a vizsgálatunk során.

Először is arra voltunk kíváncsiak, hogy a fiatalok elégedettek-e az iskola nyújtotta különböző szolgáltatásokkal. Ez a kérdés azért érdekelt minket, hiszen egyre tovább tart a mai fiataloknak munkát találni, és saját, tanult szakmájukon belül is egyre nehezebb elhelyezkedniük. Vajon mindezt mennyire hozzák kapcsolatba a fiatalok az alap- és középfokú tanulmányaikkal?

A táblázatban az egyes kérdések átlag értékét láthatjuk. A diákoknak négyfokú skálán kellett értékelni a feltett kérdéseket. A négyes azt jelentette, hogy nagyon elégedettek, az egyes pedig azt, hogy egyáltalán nem elégedettek.

	Elégedettség az iskolában megszerezhető tudással	Elégedettség a tanárokkal	Elégedettség az iskola továbbtanulásra való felkészítésével	Elégedettség az iskola munkaerőpiacra való felkészítésével	Elégedettség az egyéni igények figyelembe vételével az iskolában	Elégedettség a jövőbeli kilátásokkal
Átlag	3,33	3,12	3,19	2,98	2,95	3,31

Látható, hogy a megkérdezetteket az elégedettség inkább jellemzi, mint az elégedetlenség. Leginkább elégedettek a megszerezhető tudással, a jövőbeli kilátásaikkal, a továbbtanulásra való felkészítéssel, valamint a tanárokkal. Legkevésbé pedig az iskola munkaerőpiacra való felkészítésével és az egyéni igények figyelembe vételével.

Az adatok arra utalnak, hogy ugyan érzékelik a diákok, hogy az iskola inkább elméletileg készíti fel őket az életre, a felsőoktatásra, de még nem realizálódott bennük az, hogy mindez kevés lehet a munkaerőpiacon. A feltett kérdéseinkre a válasz az, hogy a fiatalok még nem hozzák kapcsolatba az alap- és középfokú tanulmányaikkal a későbbi munkaerőpiaci helyzetüket.

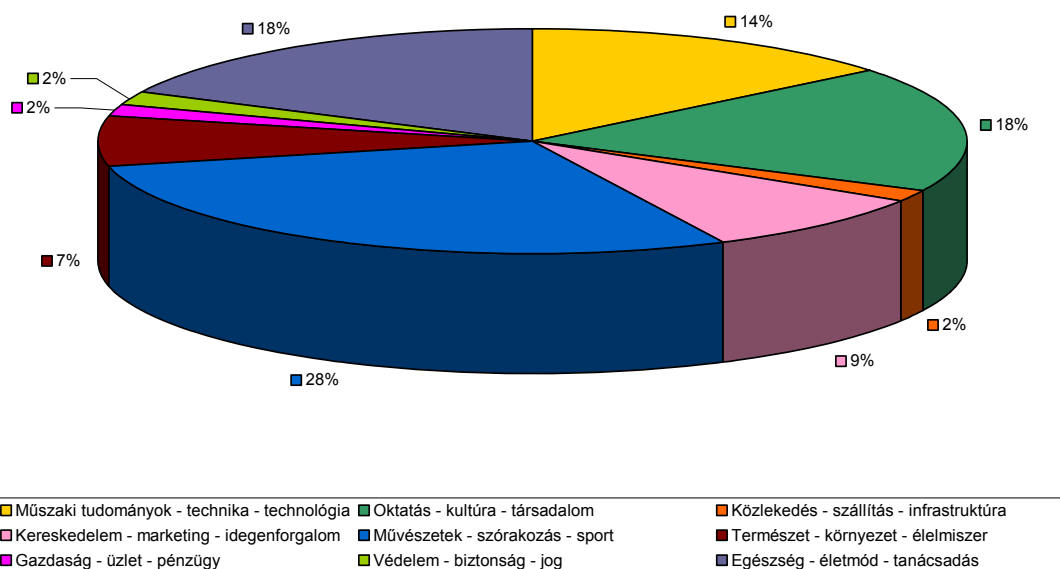
Fontosnak tartottuk megkérdezni, hogy ha igényük van, tudnak-e pályaválasztási tanácsadást kérni és hogy végeztek-e már diákmunkát. Ez azért is lényeges, mivel napjainkban nincs egyensúlyban a munkaerő kereslet és kínálat. Láthattuk ezt Szentes tekintetében is. Ezért szükségesnek látnánk, hogy legyen olyan segítsége a fiataloknak, akik tanácsot adnak nekik, hogy merre is induljanak el a továbbtanulás tekintetében.

Működik-e az iskolában valamilyen pályaválasztási tanácsadás?	Százalék (%)
Igen	47,4
Nem	51,6
Nem tudja	1,1

A táblázatból láthatjuk, hogy 47,4%-ban működik az iskolákban valamilyen pályaválasztási tanácsadás. Azoknak a diákoknak az aránya, akik igénybe vehetik a szolgáltatást, és igénybe is veszik, csupán 31,6%. Ezt az arányt kevésnek találjuk. Ennek oka lehet a fiatalok motivációjának a hiánya. Ösztönözni kell a diákokat arra, hogy kérdezzenek, beszélgessenek a szakmaválasztásról. Fontos az, hogy ezek a pályaválasztási tanácsadások tényleges, érdemi segítséget tudjanak nyújtani a diákoknak.

Következő kérdésblokk a fiatalok tervezett pályaválasztását, és az azzal való elégedettséget vizsgálta.

A választott szakmák megoszlása

Láthatjuk, hogy a leginkább preferált területek a művészetek-szórakozás-sport, oktatás-kultúra-társadalom, valamint az egészség-életmód-tanácsadás. Ha egy kicsit visszagondolunk arra, hogy Szentes milyen végzettségű szakembereket igényel, látható, hogy a diákok elvárásai és Szentes munkahelykínálata nincs egyensúlyban egymással.

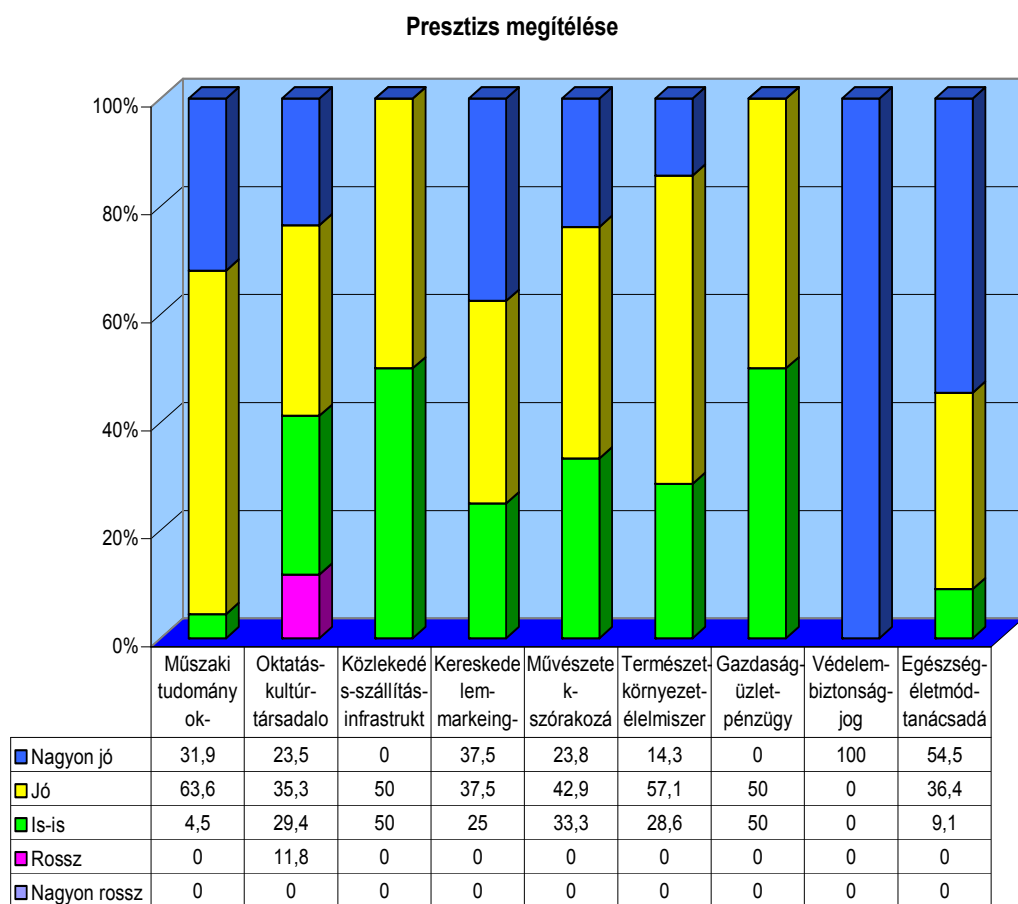
Nézzük most meg, hogy milyennek ítélték meg a választott szakmájuknak a presztízsét, anyagi megtérülését, a vele járó szabadidőt, valamint a karrierlehetőségét.

A diákok egy ötfokú skálán mondhatták el véleményüket, ahol az egyes azt jelentette, hogy nagyon rossznak találják, az ötös pedig azt, hogy nagyon jónak.

	Presztízs	Anyagi megtérülés	Szabadidő	Karrierlehetőség
Átlag százalékban (%)	4,03	3,95	3,43	4,01

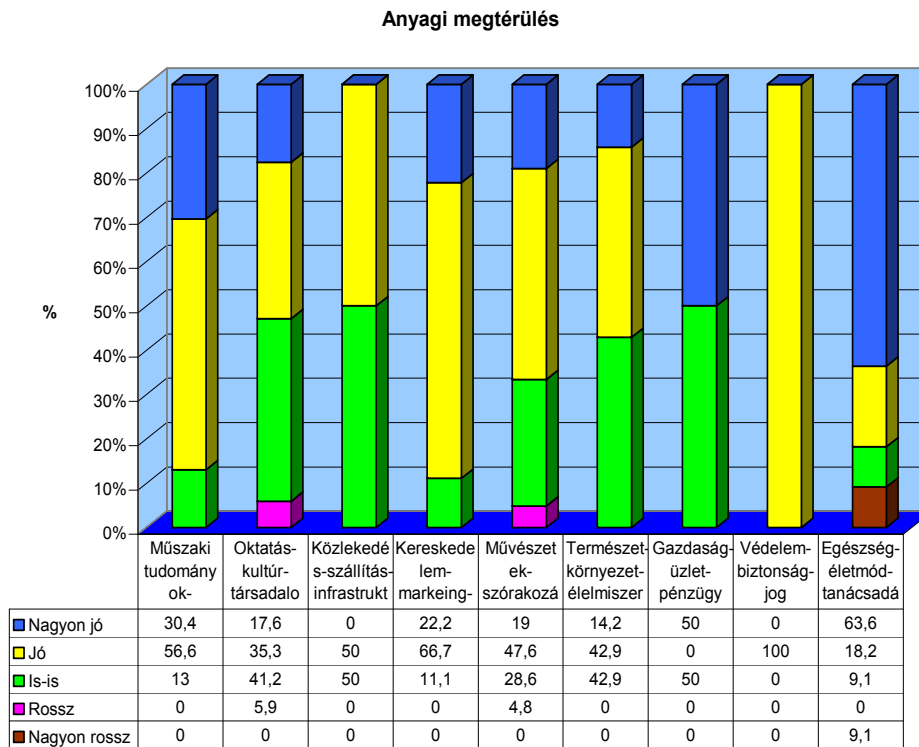
Láthatjuk, hogy az átlagértékek a 4-es értékhez állnak közel (jónak találják). Ez alól csak a szabadidő a kivétel, amely kicsivel a hármas értékhez áll közelebb.

Most nézzük meg ezeket az értékeket a választott szakmánként külön-külön!

Ami látható a diagrammból, hogy a megkérdezettek közül senki nem ítéli meg nagyon rossznak a választott szakmájának a presztízsét. Az oktatás-kultúra-társadalom blokk az egyetlen, amelyik rossznak is ítéli. A legpozitívabb szférának tekintik a diákok a védelembiztonság-jog és az egészség-életmód-tanácsadás területét.

Most nézzük meg az anyagi megtérülést szférák szerinti bontásban.

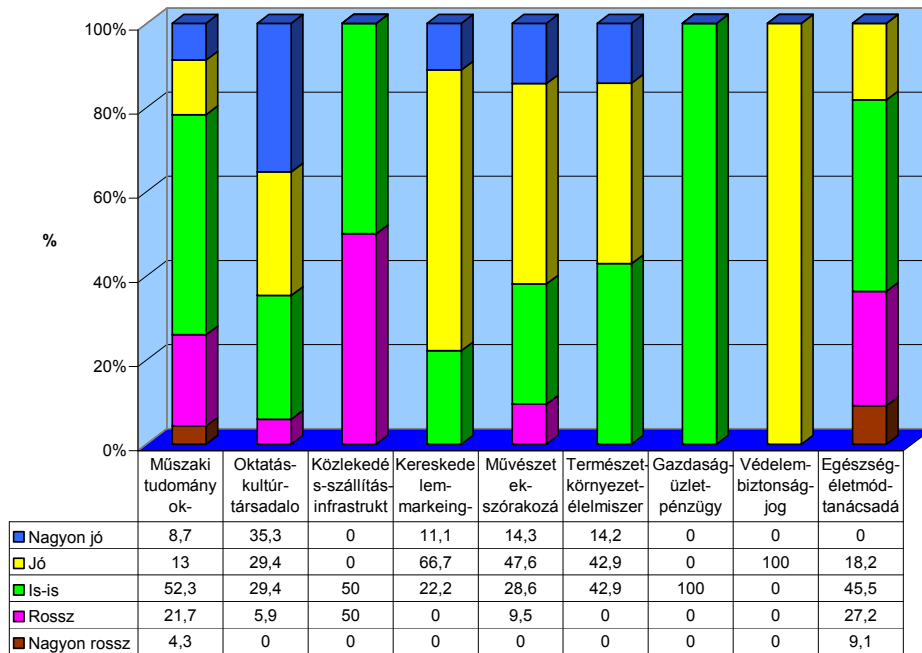
Láthatjuk, hogy az egészség-életmód-tanácsadás területén elhelyezkedni kívánó fiataloknál jelenik meg az anyagi megtérülés nagyon rossznak ítéltése. Rossznak ítéli még az oktatás-kultúra-társadalom, valamint a művészetek-szórakozás sportot megjelölők egy része is. Itt jegyezném meg, hogy pont ez a három kategória, amelyet a legtöbben választottak jövőbeli szakmájuknak!

A következő diagramon a választott terület és a szabadidő kapcsolatát láthatjuk.

Ezen a területen inkább a rossz és az is-is dominál. Kiemelkedően rossznak tartják a közlekedés-szállítás-infrastruktúra, az egészségügy-életmód-tanácsadás, a műszaki tudományok-technika-technológia, valamint a művészetek-szórakozás-sport területét. Jobb megítélés alá esik az oktatás-kultúra-társadalom, a természet-környezet-élelmiszer, a kereskedelem-marketing-idegenforgalom területe. Érdekes, hogy itt is megjelenik a művészetek-oktatás-sport területe.

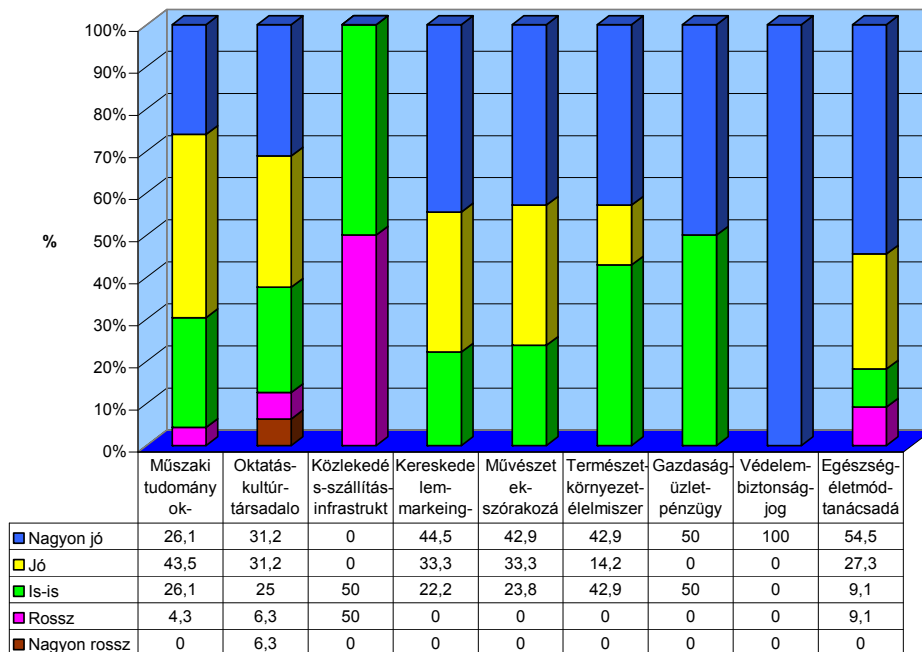

Szabadidő

Végezetül a karrierlehetőséget nézzük meg.

Karrierlehetőség

Itt láthatjuk, hogy kifejezetten jónak találják a védelem-biztonság-jog, a gazdaság-üzlet-pénzügy, az egészség-életmód-tanácsadás a kereskedelem-marketing-idegenforgalom, a természet-környezet-élelmiszer, valamint a művészetek-szórakozás-sport területén. Vagyis szinte az összes területnek jónak találják a karrierlehetőségét. Rossznak tekintik a közlekedés-szállítás-infrastruktúra területét, valamint ide venném az oktatás-kultúra-társadaló területét is, hiszen csak itt jelent meg a nagyon rossz kategória.

Ha megnézzük a három legnépszerűbb szakmacsoportot, kiderül, hogy mindegyiket valamiben nagyon jónak találják a fiatalok. A művészetek-szórakozás-sport területén az anyagi megtérülés és a karrierlehetőség, az egészség-életmód-tanácsadás területén a presztízst, az anyagi megtérülést és a karrierlehetősége, míg az oktatás-kultúra-társadalom az egyetlen olyan terület, ahol „csupán” a szabadidő tekinthető kiemelkedően jó megítélésűnek.

Olyan intézkedéseket vártunk a diákoktól, amelyeket ismernek, vagy ők hoznának a fiatalok jobb elhelyezkedése érdekében.

Először is azt kérdeztük, hogy tudnak-e olyan intézkedésekről, amelyek a fiatalok elhelyezkedését szolgálja. Erre a kérdésre a megkérdezettek 7%-a nem válaszolt. Akik válaszoltak, azoknál a következő tartalmi elemek jelentek meg: állami költségvetésű képzések, diákönkormányzatok, olyan szakok, amelyek után rögtön el lehet helyezkedni (pl. katonák, pénzügyi dolgozók), pályaválasztási tanácsadások, ifjúságvédelmi szervezetek segítsége. Válaszként érkezett még erre a kérdésre: a külföldre utazás, a médiumok kihasználatlansága, hogy csak néhány területen jelenik meg és az egyetemi/főiskolai munkáltatói szerződések.

A következő kérdésünk arra irányult, hogy milyen intézkedést hoznának a megkérdezettek a fiatalok nagyobb arányú elhelyezkedése érdekében. Erre a kérdésre 62%-a vállalkozott a megkérdezetteknek (jellemzően az idősebbek). Nézzük most meg egy táblázat keretében, hogy milyen válaszok is születtek!

	Említések száma	Példák
Alternatív képzés	8	Korszerűbb tudást biztosító iskolák; amatőr színjátszó társulatok, újságok; másfajta iskola; tehetségkutatók;
Első munkába állás segítése	12	Fix állás, iskola után munkahely biztosítása;
Egyéb	12	Külföldi segítség; kevesebb vendégmunkás; főnök-alkalmazott kapcsolat normalizációja; adott helyzet kihasználása; dolgozzanak; jó a mostani;
Nem tudja, nincs ötlete	6	
Nyugdíjkorhatár csökkentése	8	
Pályaválasztás segítése	10	Pályaválasztási előadások, piac igényeihez való alkalmazkodás, választott szakma kipróbálásnak biztosítása;
Továbbtanulás segítése	6	Kötelező továbbtanulás; ponthatárok csökkentése; tandíj csökkentése;
Több munkalehetőség	22	

Látható, hogy kiemelkedik a több munkahely teremtése, valamint az első munkába állás segítése, pályaválasztás segítése, nyugdíjkorhatár csökkentése.

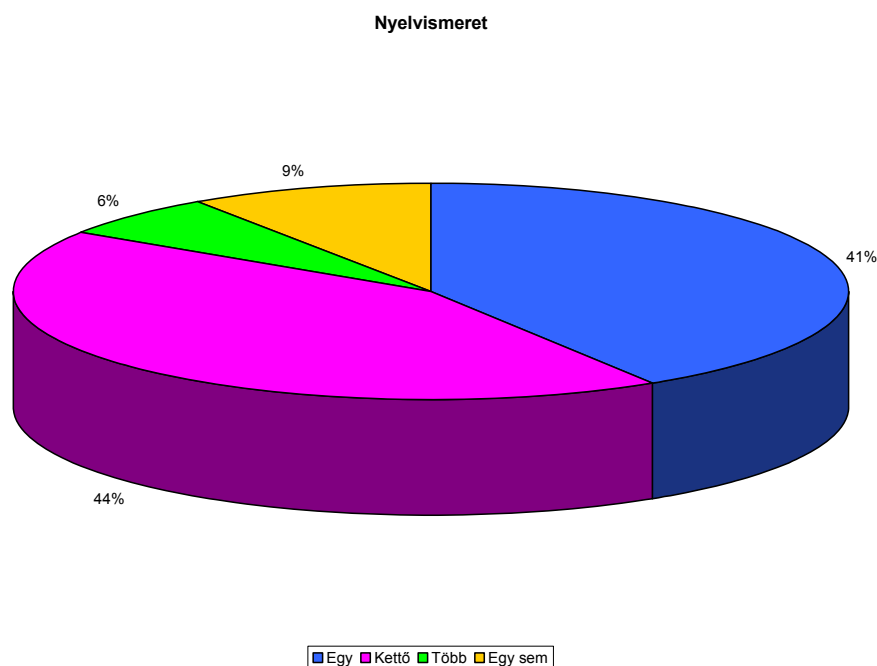
A kérdőív további része a munkaerőpiac rejtett elvárásaival foglalkozott.

Mint már arról volt szó, a munkahely találásának nagyobb az esélye, ha a fiatal rendelkezik bizonyos kompetenciákkal. Ezek a szakmai tapasztalat, önállóság, kommunikációs készség, konfliktuskezelés, csoportmunkára való alkalmasság, céltudatosság.

Nézzük most először a szakmai tapasztalatot. Ide vettük azt a kérdést, hogy végeztek-e már diákmunkát, illetve a civil életet is, hiszen ott is sok mindent elsajátíthatnak a fiatalok, valamint ott már az általános iskolások is aktívak lehetnek.

Dolgoztál már?	Százalék (%)
Igen	46,9
Nem	53,1
Összesen	100

Elsősorban inkább a lányok végeznek diákmunkát, és természetesen a középiskolába járók. Valamilyen civil közösségnek és/vagy öntevékeny csoportnak a megkérdezettek 54 %-a tagja. Érdekes azonban megjegyeznünk, hogy ezek az arányok az időmérleg vizsgálatban sokkal kisebb százalékban vannak jelen!

A diagramból látható, hogy a megkérdezettek 44%-a legalább egy nyelven, 41%-a legalább két nyelven, 6%-a több nyelven és 9%-a egy nyelven sem tudná egy külföldi kortársát szentesen körbevezetni.

A kommunikációs készség vizsgálata a következő kérdéssel történt: Szeretsz beszélgetni? A megkérdezettek 80%-a válaszolt igennel és 20%-a mondta azt, hogy nem szeret beszélgetni.

Az önálló tanulásra való képességet azzal mértük, hogy a kérdezett tanult, vagy tanul valamit a saját maga kedvteléséért. A diákok 57%-a válaszolt igennel. Elsősorban zenét, sportokat, nyelveket tanulnak önmaguktól a fiatalok. Ehhez kapcsolódott a következő kérdésünk, mely azt vizsgálta, hogy ért-e valamihez a kérdezett, és azt elismerik-e mások. A válaszadók 67%-a érzi úgy, hogy ért valamihez, amit mások is elismernek, 13%-a úgy érzi, hogy ugyan ért valamihez, de azt mások nem ismerik el és 20%-a érzi úgy, hogy nem ért semmihez különösebben.

Arra is rákérdeztünk, hogy van-e valamilyen életcélja a kérdőívet kitöltőknek. A válaszadók 67%-nak van valamilyen fontos életcélja. Ehhez kapcsolódóan kérdeztük meg,

hogy mennyire tartják magukat kitartónak. 17,9%-a túlzottan is kitartónak, 58,9%-a kitartónak ítéli magát, 15,8%-a nem nagyon tartja magát kitartónak és 7,4%-a hagyja azt, ami nem megy.

A csoportban való együttműködést a következőképpen kérdeztük meg: jól tudsz együtt dolgozni, együttműködni egy kiscsoportos foglalkozáson a csoport többi tagjával? A megkérdezettek 54,7%-a gondolja úgy, hogy jól, 33,7%-a közepesnek ítéli az együttműködését és 11,6 %-a nem tud együttműködni a csoport többi tagjával.

A konfliktuskezelésnél a következő eredményeket kaptuk: 18,9% inkább odébb áll, 13,7% inkább behúzza egyet és 67,4% ragaszkodik ahhoz, hogy megvitassák a nézeteltérésüket.

Végezetül arra kérdeztünk rá, hogy vannak-e barátaik. 1,1%-a mondta azt, hogy magányos, 10,5%-nak vannak haverjai, 32,6%-nak barátja van és 55,8%-nak olyan barátja van, akivel mindent megoszt.

Az eredmények alapján megállapítható, hogy a mai fiatalok céltudatosak, többségük legalább egy idegen nyelven beszél, kétharmaduknak jó a kommunikációs készsége. Több, mint 50%-a tanul valamit saját maga elhatározásából, majd kétharmaduk érzi úgy, hogy ért valamihez. Több, mint 50%-a jól tud csapatban dolgozni és 67%-a inkább megvitatja a konfliktusokat, mint hogy odébbálljon vagy behúzzon egyet. Ezek az eredmények jónak mondhatóak. Mindenképpen jó kezdés ahhoz, hogy megfeleljenek a munkaerőpiac igényeinek.

Összegzés

A kutatásunk összegzésének és értékelésének bevezetéséhez szükséges egy, a tárgy szempontjából való bevezetés, ami egyben utat mutat arra vonatkozólag is, hogy mi lehet egy városi ifjúsági önkormányzat illetve ifjúsági civil szféra feladata ezen a területen.

Egy olyan középváros tekintetében, amely egyúttal kistérségi központ is, elvárható az, hogy az iskolák képzési profilja igazodjon a város és a kistérség munkaerő piacának igényeihez. Ebben az esetben ugyanis nem mennek el az általános iskolát végzett fiataljai más városokba középiskolába és visszajönnek az értelmiségi fiataljai, hogy a tudásukat itt kamatoztassák.

A városi munkakeresők számát is növeli az, ha a fiatalok nem találnak a végzettségüknek megfelelő munkát helyben.

Miért vált azonban ez nagyobb gondná különösen az utóbbi 6-8 évben, mint azt megelőzően?

Az utóbbi 16 évben végzett vizsgálataink alapján kimondható a következő.

Az iskolák által adott végzettség és a munkaerő piac mindenkor diszharmóniáit jól egyenlítette ki az, hogy a végzetteknek jó volt az ún. tudás-konvertálási képessége. Ezzel kellő befektetéssel érvényesíteni tudták a megszerzett tudásaikat, képességeiket – mai szóval kompetenciáikat – más szakmaterületeken is, mint amire a végzettségük kifejezetten szólt.

Ezt a konvertálási képességet a családi és kalákás munkákban, iskolai, társadalmi és sport tevékenységeikben illetve különböző közéleti tevékenységekben való jártassággal szerezték meg.

A konvertálási képességnek a következő főbb elemeit szokták elkülöníteni az ezzel foglalkozó szakemberek:

- Az önálló egyéni és társas tanulás képességei, gyakorlata (intézményi, nem formális és informális tanulási módok, lehetőségek).
- Aktív ön- és társadalom ismeret.

- A problémáikhoz és igényeikhez való tudatosabb és perspektivikusabb viszonyulás.
- Jó szóbeli, írásbeli és hálózati kommunikáció.
- A mindennapi ügyekhez és gazdálkodáshoz szükséges ügyintézési, jogi, adó- és pénzügyi ismeretek jártasságok, valamint pályázási ismeretek és jártasságok.

Alapvető gondnak azt látjuk, hogy miközben az iskolák nevelési-képzési gyakorlata általában gyengült ezeken a területeken, ennek más – fentebb említett – szereplőinek lehetőségei erősen lecsökkentek ezeken a területeken.

Mit mutat ezzel is összefüggésben a jelenlegi kutatásunk?

Megállapítható, hogy a fiatalok idejük jelentős részét az iskolában, és az arra való készüléssel töltik el. A szentesi fiatalokra is helytálló a „10 kérdés az ifjúságról Magyar Ifjúság 2012” kutatás azon eredményei, hogy a szabadidőt eluralták az infokommunikációs eszközök, háttérbe szorítva a televíziót, a kirándulást, a családdal, barátokkal töltött időt. Ezzel összefüggésben nőtt az elmúlt évekhez képest a passzív pihenésre fordított idő, és az alvás hossza is, csökkent az aktív pihenésre fordított idő.

Az is kiderült a felmérésünkből, hogy a válaszoló diákok jelentős része olyan pályát képzel el magának, ami nem igazodik a városi munkalehetőségekhez. Ehhez kapcsolódik, hogy a fiatalok konvertáló képessége is fokozatosan csökkent. Ennek oka az otthoni, termelői, kisgazdálkodói tanulás gyengülése. Oka, hogy számos zenei, sport, hobbi és egyéb tevékenység került és kerül be az iskola égisze alá. Oka, hogy formálissá váltak az iskolai diákönkormányzatok és általában a diákélet olyan formái is megszűntek, mint például a diákmedia. Mindezeket a hiányokat nem képes ellensúlyozni az – egyébként kötelező – közösségi szolgálati tevékenységek.

A Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat tekintetében az azt mentoráló VE-GA Gyermek és Ifjúsági Szövetség mindig is kiemelt célként kezelte a konvertálási képességek megőrzését és fejlesztését. Ezt legjobban a SZIDÖK önkormányzati, pályázati, képzési, táboroztatási, kapcsolatépítési rendezvény szervezési és pályázati tevékenységei mutatták. Ezért is vált az ún. SZIDÖK projekt országosan elismert hírű szentesi modellé.

Szentes Város Önkormányzata mindenkori támogatása nélkül ez lehetetlen lett volna. Kellott azonban ehhez az iskolák vezetőinek, felelős pedagógusainak együttműködése és a Diák Pince, mint közösségi hely zavartalan üzemeltetése.

Az iskola-reform egyik nem kívánt eredménye azonban az, hogy az iskolák befelé fordultak és a belső problémáikkal vannak elfoglalva. Közben az elmúlt néhány évben három tanulmányi félévben volt használhatatlan a Diák Pince műszaki problémák és – önmagukban véve örömteli – felújítási munkák miatt.

A SZIDÖK (Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat) vonatkozásában általános következtetésünk a jelen kutatás alapján a következő.

Az iskolai tanulmányi idő és a társadalmi környezetből fakadó szellemi-lelki terhelés megnőtt, miközben lecsökkent a megkérdozettek erőnléte, állóképessége, valamint az aktív szabadidejük. Az aktív szabadidejüket pedig nem társas kapcsolatokra, és különösen nem közösségi tevékenységekre fordítják. Ez jelentősen megnehezíti a Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat munkáját is, hiszen szembesülünk a szentesi Városi Diák Pincébe látogatók csökkenő létszámával, csökkenő életkorával, valamint a megjelentek hullámzó energiaszintjével is.

Ez a vizsgálat a szentesi diákokról adott tájékoztató jellegű helyzetfelmérést, ami jó kiindulási alap lehet a további feladataink meghatározásához.

Mellékletek:

- 1.) Munkalap1 – üres „Időmérleg” táblázat
- 2.) Időmérleg jelmagyarázat
- 3.) Munkalap1 – kitöltött „Időmérleg” táblázat
- 4.) Az eltűnt idő nyomában – üres Kérdőív
- 5.) Az eltűnt idő nyomában – kitöltött Kérdőív

Munkalap1

Időmérleg	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap	Megjegyzés
óra								
7.00-8.00								
8.00-9.00								
9.00-10.00								
10.00-11.00								
11.00-12.00								
12.00-13.00								
13.00-14.00								
14.00-15.00								
15.00-16.00								
16.00-17.00								
17.00-18.00								
18.00-19.00								
19.00-20.00								
20.00-21.00								
21.00-22.00								
22.00-23.00								

A kitöltő: férfi lány (aláhúzással jelölni); évfolyam száma: szentesi bejáró kollégista (aláhúzással jelölni)

IDŐMÉRLEG JELMAGYARÁZAT

- 1 iskolában töltött idő
- 2 különórák
- 3 zeneiskola
- 4 sportolás, túrázás
- 5 házi munka
- 6 pénzért végzett munka
- 7 önkéntes tevékenység, közösségi szolgálat, civil élet
- 8 családdal töltött idő
- 9 baráttal, barátokkal töltött idő
- 10 bulizás
- 11 olvasás
- 12 TV-és
- 13 számítógépezés, mobilozás - netezés, facebook, játékok
- 14 zenehallgatás, filmnézés
- 15 kultúrára fordított idő (színház, koncert, kiállítás, múzeum, stb.)
- 16 alvás
- 17 édes semmittevés
- 18 valamilyen hobbi tevékenység
- 19 tanulás
- 20 utazás

Munkalap1

Időmérleg	Hétf?	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap	Megjegyzés
7.00-8.00	20	20	20	20	20	16	16	
8.00-9.00	1	1	1	1	1	16	16	
9.00-10.00	1	1	1	1	1	5	16	
10.00-11.00	1	1	1	1	1	5	19	
11.00-12.00	1	1	1	1	1	8	8	
12.00-13.00	1	1	1	1	1	8	8	
13.00-14.00	1	1	1	1	17	8	8	
14.00-15.00	19	1	19	1	19	15	19	
15.00-16.00	19	19	19	19	19	9	19	
16.00-17.00	19	19	2	19	19	9	19	
17.00-18.00	12/14	12	2	19	4	8/14	8	
18.00-19.00	8/13	8	8	8/13	4	8	8	
19.00-20.00	8	17	17	14	8	17	12	
20.00-21.00	11	11	11	11	11	11	11	
21.00-22.00	11	11	11	11	11	14	11	
22.00-23.00	16	16	16	16	16	16	16	

A kitöltő: fiú lány (aláhúzással jelölni); évfolyam száma: 10.

szentesi

bejáró

kollégista (aláhúzással jelölni)

20. kérszülődes az iskolában, utazás

Oldal 1

$$\begin{aligned} 32(1) &= 31 \\ 33(2) &= 2 \\ 35(4) &= 2 \\ 36(5) &= 2 \\ 39(8) &= 145 \\ 40(9) &= 2 \\ 42(11) &= 13 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 43(12) &= 25 \\ 44(13) &= 1 \\ 45(14) &= 3 \\ 46(15) &= 1 \\ 47(16) &= 68 \\ 48(17) &= 4 \\ 50(19) &= 17 \\ 52(21) &= 5 \end{aligned}$$

Kérdőív sorszama

--	--	--

A kérdezés időpontja:

2013 év ____ hónap ____ nap

Az eltűnt idő nyomában Kérdőív

1. Nemed
  1. Férfi
  2. Nő
2. Születési év:.....
3. Évfolyamod:.....
4. Iskolád neve:.....
5. Lakhelyed:.....
(amennyiben kollégista vagy, azt a települést írd be, ahol élsz.)

6. Kérlek, jelöld, mennyire vagy elégedett a következő állításokkal. Az 1-es azt jelenti, hogy egyáltalán nem vagy elégedett, az 4-es pedig azt, hogy teljes mértékben elégedett vagy!

	1 - Egyáltalán nem vagyok elégedett	2 - Nem vagyok elégedett	3 - Elégedett vagyok	4 - Nagyon elégedett vagyok
Az iskolában megszerezhető tudással.	1	2	3	4
Tanáraiddal.	1	2	3	4
Az iskolád továbbtanulásra való felkészítésével.	1	2	3	4
Az iskolád munkaerőpiacra való felkészítésével.	1	2	3	4
Az egyéni igények figyelembe vételével az iskolában.	1	2	3	4
Jövőbeli kilátásaiddal	1	2	3	4

7. Működik-e az iskolában pályaválasztási tanácsadás?
  1. Igen
  2. Nem
8. Amennyiben működik, igénybe veszed a szolgáltatásait?
  1. Igen
  2. Nem
  3. Nem működik az iskolában pályaválasztási tanácsadás
9. Ismersz olyan helyet, ahol pályaválasztási tanácsadásban részesülhetsz?
  1. Igen
  2. Nem
10. Ha igen, kérlek nevezd meg azt az intézményt!
.....
11. Dolgoztál már (diákmunka)?
  1. Igen
  2. Nem
12. Amennyiben igen, kérlek nevezd meg a munkakört, amiben dolgoztál!
.....
13. Milyen szférában képezed el a jövődet? (Kérlek, karikázd be a megfelelő választ!) Több válasz esetében kérlek jelezd, hogy melyiket szeretnéd a legjobban!
  1. Műszaki tudományok – technika - technológia
  2. Oktatás – kultúra - társadalom
  3. Közlekedés – szállítás – infrastruktúra
  4. Kereskedelem – marketing - idegenforgalom
  5. Művészetek – szórakozás - sport
  6. Természet – környezet – élelmiszer
  7. Gazdaság – üzlet – pénzügy
  8. Védelem – biztonság – jog
  9. Egészség – életmód - tanácsadás
14. Milyennek látod ennek a szférának (amelyik szférában elképezed a jövődet) a kilátásait? (Kérlek arra a szférára gondolj, amelyikben a leginkább a jövődet képezed el!)

Az 1-es azt jelenti, hogy nagyon rossznak látod, az 5-ös pedig azt, hogy nagyon jónak!

	1 - Nagyon rossz	2 - Rossz	3 - Is-is	4 - Jó	5 - Nagyon jó
Presztízsét	1	2	3	4	5
Anyagi megtérülését	1	2	3	4	5
A vele járó szabadidőt	1	2	3	4	5
Karrierlehetőségét	1	2	3	4	5

15. Milyenek ítéled Magyarországon a fiatalok munkaerőpiaci elhelyezkedését?

1. Nagyon jónak
2. Jónak
3. Rossznak
4. Nagyon rossznak

16. Tudsz e olyan intézkedésekről, amelyek a fiatalok elhelyezkedését szolgálja?

.....

.....

17. Te milyen intézkedéseket hoznál a fiatalok nagyobb elhelyezkedése érdekében?

.....

.....

18. Hány idegen nyelven tudnál idegenvezetője lenni egy hozzád hasonló korú lánynak/fiúnak?

1. Egy
2. Kettő
3. Több
4. Egy sem

19. Szeretsz beszélgetni?

1. Igen
2. Nem

20. Tagja vagy valamilyen civil szervezetnek és /vagy öntevékeny közösségnek?

1. Igen
2. Nem

21. Tanultál-e, tanulsz-e valamit saját magad kedvéért, csak azért, mert érdekel?

1. Igen
2. Nem

22. Ha igen, kérlek írd le, mi az! .....

23. Van valami fontos célod/életcélod, amit meg akarsz valósítani, és ezért teszel is?

1. Igen
2. Nem

24. Jól tudsz együtt dolgozni, együttműködni egy kiscsoportos foglalkozáson a csoport többi tagjával?

1. Igen
2. Nem
3. Közepesen

25. Van valami olyan, amihez különösen értesz és ezt mások is elismerik (tantárgy, szakma, más tevékenység)?

1. Igen
2. Nem
3. Igen, van, de mások nem ismerik el

26. Kitartó vagy-e a számodra fontos dolgokban?

1. Túlzottan is
2. Kitartó
3. Nem nagyon
4. Hagyom, ami nem megy

27. Vannak-e barátaid?

1. Magányos vagyok
2. Vannak haverjaim
3. Van barátom
4. Olyan barátom van, akivel mindent megosztok

28. Hogyan kezeled a komolyabb nézeteltéréseket?

1. Inkább odébb állok
2. Esetleg behúzókat egyet
3. Ragaszkodom ahhoz, hogy megvitassuk

Kérdőív sorszáma

0	3	5
---	---	---

A kérdés időpontja:

2013 év 11 hónap 29 nap

Az eltűnt idő nyomában

Kérdőív

1. Nemed

1. Férfi
2. Nő

2. Születési év: 1998.....

3. Évfolyamod: 10......

4. Iskolád neve: Horváth Mihály Gimnázium.....

5. Lakhelyed: Szentlőrinc.....
(amennyiben kollégista vagy, azt a települést írd be, ahol élsz.)

6. Kérlek, jelöld, mennyire vagy elégedett a következő állításokkal. Az 1-es azt jelenti, hogy egyáltalán nem vagy elégedett, az 4-es pedig azt, hogy teljes mértékben elégedett vagy!

	1 Egyáltalán nem vagyok elégedett	2 Nem vagyok elégedett	3 Elégedett vagyok	4 Nagyon elégedett vagyok
Az iskolában megszerezhető tudással.	1	2	3	<u>4</u>
Tanáraiddal.	1	2	<u>3</u>	4
Az iskolád továbbtanulásra való felkészítésével.	1	2	3	<u>4</u>
Az iskolád munkaerőpiacra való felkészítésével.	1	2	<u>3</u>	4
Az egyéni igények figyelembe vételével az iskolában.	1	2	<u>3</u>	4
Jövőbeli kilátásaiddal	1	2	<u>3</u>	4

7. Működik-e az iskolában pályaválasztási tanácsadás?

1. Igen
2. Nem

8. Amennyiben működik, igénybe veszed a szolgáltatásait?

1. Igen
2. Nem
3. Nem működik az iskolában pályaválasztási tanácsadás

9. Ismersz olyan helyet, ahol pályaválasztási tanácsadásban részesülhetsz?

1. Igen
2. Nem

10. Ha igen, kérlek nevezd meg azt az intézményt!

Iskolában... ifjúságvédelmi... felelősnek... példának.

11. Dolgoztál már?

- ① Igen
2. Nem

12. Amennyiben igen, kérlek neved meg a munkakört, amiben dolgoztál!

..... Rendelvény-szerkesztés.....

13. Milyen szférában képzeld el a jövődet? (Kérlek, karikázd be a megfelelő választ!) Több válasz esetében kérlek jelezd, hogy melyiket szeretnéd a legjobban!

1. Műszaki tudományok – technika - technológia
2. Oktatás – kultúra - társadalom
3. Közlekedés – szállítás – infrastruktúra
- ④ Kereskedelem – marketing - idegenforgalom
5. Művészetek – szórakozás - sport
6. Természet – környezet – élelmiszer
- ⑦ Gazdaság – üzlet – pénzügy ← jobban
8. Védelem – biztonság – jog
9. Egészség – életmód - tanácsadás

14. Milyennek látod ennek a szférának a kilátásait? (Kérlek arra a szférára gondolj, amelyikben a leginkább a jövődet képzeld el!)

Az 1-es azt jelenti, hogy nagyon rossznak látod, az 5-ös pedig azt, hogy nagyon jónak!

	1 Nagyon rossz	2 Rossz	3 Is-is	4 Jó	5 Nagyon jó
Presztízsét	1	2	3	④	5
Anyagi megtérülését	1	2	3	4	⑤
A vele járó szabadidőt	1	2	③	4	5
Karrierlehetőségét	1	2	3	4	③

15. Milyennek ítéled Magyarországon a fiatalok munkaerőpiaci elhelyezkedését?

1. Nagyon jónak
2. Jónak
- ③ Rossznak
4. Nagyon rossznak

16. Tudsz e olyan intézkedésekről, amelyek a fiatalok elhelyezkedését szolgálja?

Egyetemeken / főiskolákon vannak olyan lehetőségek, amelyen a szar elvégzése után egyből munkakeresés nélkül munkába tud állni az illető. Pl: katonai felzárkózás, dolgozó tan. stb.

17. Te milyen intézkedéseket hoznál a fiatalok nagyobb elhelyezkedése érdekében?

Nagyobb felzárkózási lehetőségek, kedvezmény a kezdő munkaadóknak, állásajánlatok, utazási munkahely, nyugdíj, biztos munkahely, munkahelyen a fiatalok - alkalmozása, munkajogi normalizáció.